

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 21.07.1962, sp. zn. 7 To 11/62, ECLI:CZ:NS:1962:7.TO.11.1962.1

Číslo: 45/1962

Právní věta: Ustanovení § 64 odst. 3 tr. zák. nevyžaduje, aby rozhodnutí podle § 64 odst. 1 tr. zák., jímž soud vyslovil, že se vykonává zbytek trestu u podmíněně propuštěného (nebo odsouzeného, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti) bylo učiněno pravomocně do roka od uplynutí zkušební doby, aby neplatila zákonná právní domněnka, že trest byl vykonán dnem, když došlo k podmíněnému propuštění (nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti). Důvodem pro ponechání podmíněného propuštění v platnosti nemohou být ani tíživé vyživovací povinnosti stěžovatelky, zejména, když jedním z trestných činů, pro které byl ve zkušební době odsouzen, byl právě trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2 tr. zák., spáchaný tím, že na výživné svých nezletilých dětí vůbec nic neplatil a že exekucí vymáhání výživného se vyhýbal neustálým měněním zaměstnání i pobytu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 21.07.1962

Spisová značka: 7 To 11/62

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Alimentace, Podmíněné propuštění, Právní moc rozhodnutí

Předpisy: 140/1961 Sb. § 64 ods. 1
§ 213 ods. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1962 sb. rozh.

Ustanovení § 64 odst. 3 tr. zák. nevyžaduje, aby rozhodnutí podle § 64 odst. 1 tr. zák., jímž soud vyslovil, že se vykonává zbytek trestu u podmíněně propuštěného (nebo odsouzeného, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti) bylo učiněno pravomocně do roka od uplynutí zkušební doby, aby neplatila zákonná právní domněnka, že trest byl vykonán dnem, když došlo k podmíněnému propuštění (nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti).

Důvodem pro ponechání podmíněného propuštění v platnosti nemohou být ani tíživé vyživovací povinnosti stěžovatelky, zejména, když jedním z trestných činů, pro které byl ve zkušební době

odsouzen, byl právě trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2 tr. zák., spáchaný tím, že na výživné svých nezletilých dětí vůbec nic neplatil a že exekučnímu vymáhání výživného se vyhýbal neustálým měněním zaměstnání i pobytu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 21. července 1962 - 7 To 11/62)

Usnesením bývalého krajského soudu v Olomouci ze dne 30. dubna 1958 byl H. podmíněně propuštěn z trestu odnětí svobody v trvání 7 roků, k němuž byl odsouzen rozsudkem lidového soudu v Bruntále ze dne 17. 5. 1955. Zbytek trestu po podmíněném propuštění činil 1 rok, 70 měsíců a 9 dnů a lhůta k osvědčení byla stanovena na 3 roky a trvala tedy od 30. dubna 1961.

Usnesením krajského soudu v Ostravě ze dne 17. dubna 1962 bylo vysloveno, že se na podmíněně propuštěném zbytku trestu v trvání 1 roku, 7 měsíců a 9 dnů vykoná.

Nejvyšší soud stížnost podmíněně propuštěného zamítl.

Z odůvodnění:

Toto rozhodnutí soud odůvodnil poukazem na výsledky šetření, podle nichž podmíněně propuštěný po příchodu na svobodu vedl si dobře pouze krátkou dobu, již za 3 měsíce začal pít, zavinil neuspořádaný rodinný život, přestal se o rodinu starat a začal vést tulácký život, byl pak odsouzen rozsudkem okresního soudu v Bruntále ze dne 13. 12. 1960 k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 18 měsíců za trestné činy podle § 210, § 188a, § 135 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Proti tomuto usnesení podal podmíněně propuštěný H. včas stížnost, ve kterém poukazuje na vysoké alimentační povinnosti, které by nemohl během výkonu trestu v plné výši hradit, na to, že ve zkušební době se nedopustil trestné činnosti stejného druhu, že si vyhrazuje i námitky proti původnímu rozsudku z roku 1955.

Nejvyšší soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř. v jeho výroku i pokud jde o řízení, které mu přecházelo, neshledal však podanou stížnost v žádném směru důvodnou.

Jak vyplývá z ustanovení § 61 odst. 1, § 63 odst. 3, § 64 odst. 1 tr. zák., kterého nutno vzhledem k § 298 tr. zák. v daném případě užít, závisí rozhodnutí soudu, zda se podmíněně propuštěný osvědčil, či zda nutno nařídit výkon zbytku trestu, na zjištění, zda obžalovaný ve zkušební době vedl či nevedl řádný život pracujícího člověka. Usnesení bývalého krajského soudu v Olomouci ze dne 30. dubna 1958, jímž byl obžalovaný podmíněně propuštěn, bylo také podle odůvodnění tohoto rozhodnutí odůvodněno předpokladem, že podmíněně propuštěný povede řádný život pracujícího člověka.

Stěžovatel proto nemůže se dovolávat toho, že nebyl ve zkušební době odsouzen pro trestnou činnost téže povahy, než za kterou byl dříve odsouzen, když jednak odsouzení v trestní věci projednané u okresního soudu v Bruntále i další zjištěné závady v chování podmíněně propuštěného svědčí o tom, že ve zkušební době zdaleka nevedl řádný život pracujícího člověka. Důvodem pro ponechání podmíněného propuštění v platnosti nemohou být ani tíživé vyživovací povinnosti stěžovatelovy, zejména když jedním z trestných činů pro které byl ve zkušební době odsouzen, byl právě trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2 tr. zák., spáchaný tím, že vůbec neplatil dobrovolně na výživné svých nezletilých dětí a exekučnímu vymáhání výživného se vyhýbal neustálým měněním zaměstnání i pobytu i vyhýbání se stálému zaměstnání. Případné námitky proti původnímu rozsudku z roku 1955 pak nelze vůbec v řízení týkajícím se podmíněného propuštění uplatnit, když v tomto řízení je soud výlučně vázán zněním pravomocného rozsudku.

Napadené usnesení proto odpovídá zákonu a všem zjištěným okolnostem a stížnost podmíněně propuštěného je věcně bezdůvodná.

Nejvyšší soud se však musil při rozhodování o podané stížnosti, k němuž došlo až po 30. dubnu 1962, tedy více než po roce od uplynutí zkušební doby, zabývat i otázkou, zda soud rozhodující v tomto případě o stížnosti může stížnost zamítnout a ponechat usnesení soudu prvního stupně, nařizující výkon zbytku trestu odnětí svobody, v platnosti. Podle nyní platného ustanovení § 64 odst. 3 tr. zák. totiž u podmíněně propuštěného nebo odsouzeného, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, se má za to, že trest byl vykonán dnem, kdy došlo k podmíněnému propuštění nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, také tehdy, neučinil-li soud bez jeho viny do roka od uplynutí zkušební doby rozhodnutí podle § 64 odst. 1 tr. zák., tj. buď rozhodnutí, že se podmíněně odsouzený osvědčil, nebo rozhodnutí, že se zbytek trestu vykoná.

Vzhledem k tomuto ustanovení § 64 odst. 3 tr. zák. je třeba řešit otázku, zda dodatečné rozhodnutí, že se zbytek trestu vykoná, musí být ve lhůtě jednoho roku od uplynutí zkušební doby nejen vysloveno soudem prvního stupně, ale zda musí být i pravomocné, aby mělo účinky uvedené v § 64 odst. 3 tr. zák. a bylo i právně účinné, totiž aby nenastoupila právní domněnka, že trest byl vykonán dnem, kdy došlo k podmíněnému propuštění nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že z ustanovení § 64 odst. 3 tr. zák. neplyne, že rozhodnutí podle § 64 odst. 1 tr. zák., jímž soud vyslovil, že se vykoná zbytek trestu u podmíněně propuštěného (nebo odsouzeného, u něhož se podmíněně upustilo od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti), musí být učiněno pravomocně do roka od uplynutí zkušební doby, aby neplatila zákonná právní domněnka, že trest byl vykonán dnem, kdy došlo k podmíněnému propuštění (nebo kdy nabylo právní moci rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu trestu zákazu činnosti).

Plyne to zejména z těchto úvah:

Trestní zákon ani trestní řád nemají ustanovení, podle kterého by právní účinky toho kterého rozhodnutí soudu byly spojeny vždy pouze s pravomocným rozhodnutím soudu. Trestní zákon a trestní řád naopak v těch ustanoveních, ve kterých spojuje právní účinky pouze s pravomocným rozhodnutím soudu, výslovně tuto náležitost rozhodnutí zdůrazňuje, z čehož nutno dovodit úvahou z opaku, že neplatí jako zásada trestního práva, že zákon má vždy na mysli rozhodnutí pravomocné i tam, kde to neuvádí. Zákon např. výslovně hovoří o právní moci rozhodnutí v ustanovení § 64 odst. 2, § 68 odst. 2, § 297 odst. 3 tr. zák., § 11 odst. 1 písm. g), h), § 12 odst. 8, § 266 odst. 1, § 277 odst. 1, § 278 odst. 1, § 281 odst. 1, § 288 odst. 1, § 239 odst. 1 tr. ř. Dokonce i v samostatném ustanovení § 64 odst. 3 tr. zák., o jehož výklad v tomto případě jde, zákon zdůrazňuje právní moc rozhodnutí, že se podmíněně upouští od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti.

Že právní účinky rozhodnutí nejsou vždy samy o sobě spojeny s právní mocí takového rozhodnutí, ukazuje i nejvýznamnější právní účinek soudního rozhodnutí – jeho vykonatelnost, neboť podle § 140 odst. 2 tr. ř. je usnesení vykonatelné, i když dosud nenabylo právní moci, jestliže zákon proti němu sice připouští stížnost, avšak nepřiznává jí odkladný účinek.

Pokud zákon výslovně nehovoří o právní moci rozhodnutí, má však přesto na mysli rozhodnutí pravomocné, vyjádřil to jiným srozumitelným způsobem, např. v ustanovení § 41 písm. a), b) tr. ř., kde mluví o „potrestání“ tedy alespoň částečném výkonu trestu, který ovšem předpokládá právní moc odsuzujícího rozsudku.

Z uvedených úvah lze proto dovodit, že v případech, kdy zákon spojuje právní účinky s rozhodnutím soudu, aniž by výslovně vyžadoval pravomocné rozhodnutí soudu a aniž by tento požadavek jinak ze zákona vyplýval, stačí pro vznik právních účinků spojených s určitým rozhodnutím soudu i nepravomocné rozhodnutí soudu.